

'ಸೀಳುದಾರಿ' : ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದ ಒಳನೋಟಗಳು

ಅರುಣ್.ಆರ್.¹

ಡಾ.ವಿಜಯಕುಮಾರಿ.ಎಸ್.ಕರಿಕಲ್.²

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುನಂದಾ ಪ್ರಕಾಶ ಕಡಮೆ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೆ ಆದ ಬರವಣಿಗೆ ಮುಖೇನ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ 'ಪುಟ್ಟ ಪಾದದ ಗುರುತು' ಹಾಗೂ 'ಗಾಂಧಿ ಚಿತ್ರದ ನೋಟು' ಸಂಕಲನದ ಕತೆಗಳು ಸಂಬಂಧಗಳ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಯ ಮೂಲಕ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿವೆ. ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ಒಳನೋಟಗಳ ಚಿತ್ರಣದ ಗುಚ್ಚವೇ ಅಡಗಿದ್ದು, ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲದೆ ಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಲೇಖಕಿ ಸುನಂದ ಅವರಿಗೆ ಅದೃಷ್ಟ ಒಲಿದಿದೆ.

ಕತೆ ಬರೆಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ದಾಂಪತ್ಯದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸಾಂಸಾರಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿತ್ಯ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣಗಳ ಕುರಿತಾದ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ಸಂಕಲನ 'ಸೀಳುದಾರಿ' ಯಲ್ಲೂ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಭವಗಳಿಗೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಕೋನಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿ ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಸ್ಪರ್ಶಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾವ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದ ಸುಖ, ಅಸಹಾಯಕತೆ, ವಿಷಾದವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುವ ಇವು ತಕ್ಷಣದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡದ್ದಲ್ಲ. ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ನಿರುಕ್ಸಿದ್ಧರ ಸ್ಪಂದನೆಗಳಿವು. ಮಾತಿಗೆ, ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿನ ಚಡಪಡಿಕೆಗಳಿವು. ಇದನ್ನು ಹೇಳಲೋ ಬೇಡವೋ ಅನ್ನುವ ಅಳುಕು, ಹೇಳಿದ ಮೇಲೂ ಛೇ!

1.ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ,ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿ,ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು.

2. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿ,ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ,ಮೈಸೂರು.

ಹೇಳುವುದು ಇನ್ನೇನೂ ಇತ್ತು ಎಂದು ಕಸಿವಿಸಿಗೊಳ್ಳುವ ಅನುಭವಗಳ ಲೋಕ ಇಲ್ಲಿದೆ. ನಿರ್ಣಯವನರಿಯದ ಮನಸ್ಸಿನ ಕವಿತೆಗಳಿವು. ಅಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿನ ಕವಿತೆಗಳು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ ಎಲ್ಲದರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಇದೆಲ್ಲ ಏನು ಎಂಬ ಬೆರಗಿನಲ್ಲೇ ಮೈದಾಳಿವೆ. ವಿಷಾದದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಸೂಸಿವೆ. ವಿಷಾದಗಳನ್ನು ಗೋಳಾಗಿಸದೆ ಕಾಣಿಸಿರುವುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹರಿದ ಅಂಗಿಗೆ ದಾರದ ಹೂಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹೊಸ ವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಮಣಿಯುವಂತೆ ಬದುಕಿನ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಸುನಂದಾ ಅವರು ತನ್ನ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಲಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಸುನಂದಾ ಪ್ರಕಾಶ ಕಡಮೆ ಅವರ 'ಸೀಳು ದಾರಿ' ಕವನ ಸಂಕಲನವು ಇಷ್ಟತ್ತೊಂಬತ್ತು ಕವಿತೆಗಳ ಗುಚ್ಛವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸತಿ-ಪತಿಗಳ ಇಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದ ಒಲವಿನ ಬಂಧುತ್ವವು ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯ ಒಡನಾಟದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ.

“ಮುನಿಸೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ

ಮೊಗ್ಗಂತ ಅಕ್ಷರಗಳು

ನೆಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ

ನಿನ್ನ ಮೀಸೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣಾದ

ಎರಡು ಸುಂದರ ಕೂದಲಿಗೂ

ಸಮವಲ್ಲ”

'ಜೋಡಿ ಬಿಂಬ' ಎಂಬ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಕುರಿತು ಇರುವ ಅಗಾಧ ಅನುರಾಗವನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಲುಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮೊಗ್ಗು ಸದಾ ಕಾಲ ಪ್ರೀತಿ, ಚೈತನ್ಯ, ಸಾಂಸಾರಿಕ ಒಡನಾಟಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವಂತಹ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದ ಕಡೆ ಕೋಪ, ಆಕ್ರೋಶಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಇರುವುದೊಂದೆ ಮನಸ್ಸು ಮನಸ್ಸುಗಳ ಮಿಲನ, ಹೊಂದಿಕೆಯ ಜೀವನದ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯ ಮನಸ್ಥಿತಿ. 'ಹಣ್ಣಾದ ಎರಡು ಸುಂದರ ಕೂದಲು' ಈ ಸಾಲುಗಳು ದೇಹಕ್ಕೆ ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತಾ ಇರಬಹುದು ಆದರೆ, ಮನಸ್ಸು ಅನುಗಾಲವೂ, ಅನುಕ್ಷಣವೂ ಚಿರಯೌವ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಂಸಾರದ ಪರಿಪಕ್ವತೆಯನ್ನು ಕೂಡ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ರಮ್ಯತೆಯೇ ಮೈವೆತ್ತಂತೆ ಇರುವ ಈ ಕವಿತೆಯ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಕದ ಮೂಲಕ ಅಚ್ಚಾದ ಹೋಲಿಕೆಗಳು ಪತಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಪತ್ನಿಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಆಳವನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ. ಪತಿಯ ಬಗೆಗಿರುವ ಪ್ರೀತಿ, ಕಾಳಜಿ, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ, ಪತ್ನಿಯ ಬಗೆಗಿರುವ ಪ್ರೀತಿ, ಕಾಳಜಿ, ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವ ಪತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇವುಗಳು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ

ಅನುಗಾಲವು ಅನುರಾಗದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಲು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವುದು ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡಂತಹ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕವಿತೆಯ ಮುಖೇನ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲ ನಗಣ್ಯವೆಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸುನಂದಾರಿಗೆ ಭಾರೀ ಆಸಕ್ತಿ. ಒರಳುಕಲ್ಲಿಗೆ ಬಿದ್ದ ತೆಂಗಿನ ಗರಟೆ, ಹಿಟ್ಟಿನ ಗಿರಣಿ ಹೊರಹಾಕುತ್ತಿರುವ ವರ್ಣದ ಅಂಗಿಗಳು, ಡಬ್ಬಿಯೊಳಗಿನ ಮಿಠಾಯಿಗೆ 'ಸ್ಕೆಚ್' ಹಾಕಿರುವ ಇರುವೆಗಳು, ಕುಲುಕುವ ಸಾಣಿಗೆ, ಹಿಂಡಿಟ್ಟ ಟರ್ಕಿ ಟಾವೆಲ್ಲು, ಅಪ್ಪನ ಚಾಳೀಸು, ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ಕಿವಿಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡ ಸೀರೆ.... ಇವೆಲ್ಲ ಕವಿತೆಯ ಭಾವಕೋಶಕ್ಕೆ ನುಸುಳಿವೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತ, ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಡಿಕ್ಕಿಹೊಡೆಸಿ ಇನ್ಯಾವುದೋ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುನಂದಾ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವುದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಂತಃಕರಣದ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು ಅವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾರ್ಗ. ಆಟವಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪು ನೋಡುತ್ತ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತಿದ್ದ ಅಂಗವಿಕಲ ಮಗುವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಯಾರೊ ಮಾತಿಗಿಳಿದಂತೆ ಸುನಂದಾ ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಸಂಗತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತಿಗಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಇಂಥ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ವಿಶೇಷ ಆಯಾಮ ಒದಗಿಸಿದೆ. ಈ ಕವಿತೆಗಳು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಭಾವನೆಗಳ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ನಿಜದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಭಾವವಲಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಯ ಎಳೆಗಳೂ ಇವೆ. ಕೆಲ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ (ಮಸಾಲೆ ಮಳೆ, ಮಿಠಾಯಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ, ಮನ್ನಿಸು ಮುಚ್ಚಳವೇ, ದಡವಿಲ್ಲದ ಕಡಲು) ಚಿಂತನೆಯ ಎಳೆಗಳು ಅಷ್ಟು ಆಳವಾದದ್ದಲ್ಲ ಅಂತನ್ನಿಸಿದರೂ ಭಾವಗಳ ಹುಸಿ ಹಾರಾಟಕ್ಕೆ ತಡೆಯೊಡ್ಡಬಲ್ಲ ಶ್ರಾಣವಂತೂ ಪಡೆದಿವೆ. ಕವಿತೆಗಳು ಆತ್ಮವಂಚನೆಯ ಸರಕಾಗದಂತೆ ಕಾಪಿಟ್ಟಿವೆ. ಸುನಂದಾ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಬದುಕಿಗೆ ಸಲ್ಲುವ ವಸ್ತುಗಳು ಕಾವ್ಯದ ಪರಿಕರಗಳನ್ನಾಗಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಾನ ಬದುಕಿನ ಒಟ್ಟು ಚಲನೆಯನ್ನು ಅರಿಯಲು ಕವಿಗೆ ನೆರವಾಗಿದೆ.

'ತೆಂಗಿನ ತುರಿಯ ಜೊತೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ

ತಪ್ಪಿ ಬಿತ್ತು ಪುಟ್ಟ ಗರಟೆ ಚೂರು

ಇದೀಗ ನೆಲವನ್ನೇ ನಡುಗಿಸುವ ಸದ್ದು'

(ಮಸಾಲೆ ಮಳೆ)

'ಹೊಗೆಯಾಡಿ ಮಂಜು ಮೂಡಿ

ಅರ್ಧ ಬೆಂದಗುಳು

ಕುದ್ದು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯಾಗಿ

ಶಂಖವೊಂದು ಊಳಿಡುತ್ತಿದೆ

ಮನ್ನಿಸು ಮುಚ್ಚಳವೇ'

(ಮನ್ನಿಸು ಮುಚ್ಚಳವೇ)

'ಸಾಣಿಗೆಗೆ ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣು

ಸುತ್ತಲೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಒಡ್ಡು

ಇದಕ್ಕೆ ಬರಿ ಸೋಸುವ ಕಾಯಕ'

(ಒಡ್ಡನೊಡೆದು)

'ಅವನ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಬಿಸಿನೀರು

ಆಗಾಗ ಕಳೆದುಹೋಗುವ

ವಾಚು ಚಸ್ತಾ ನಿಕ್ಕರು.

ಬೆತ್ತಲೆ ಸ್ನಾನ, ದೇವರ ದೀಪ, ಅಡಿಗೆ,

ಊಟ, ಸಂಭೋಗ, ಸಣ್ಣ ತಲೆನೋವು'

(ಜಮಾ ಖರ್ಚು)

ಮನೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಭಾವಲೋಕದ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ಸಿಕ್ಕೊಂಡು ಹೊಸ ಅರ್ಥ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಣಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅತೀ ಎನ್ನಿಸುವಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ, ಇವೆಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ಜೊತೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಸಂಬಂಧ ಮಾತ್ರ ವಿಶೇಷ ಬಗೆಯದು. ಅವರ ಕಾವ್ಯಲೋಕ ಸೀಮಿತವಾದುದು ನಿಜ, ಆದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದದ್ದು. ತನ್ನಲ್ಲಿ ಕರಗದ ಯಾವ್ಯಾವುದನ್ನೋ ಬಾಚಿಕೊಂಡು ಕಾವ್ಯವಾಗಿಸುವ ರೀತಿ ಅವರದಲ್ಲ. ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇರುವುದು ಮಾತ್ರ ಕರಗಿ ಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಆಶೆಯ-ಆಶೋತ್ತರಗಳು ಈಡೇರಿರುವುದು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾವಲೋಕದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯೆಂಬ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ. ಪ್ರೀತಿ ಯಾವತ್ತು ಏನನ್ನು ಬೇಡುವುದಿಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ ಇರುವುದರಲ್ಲೇ ಹೊಸ ಪ್ರಪಂಚ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಸುನಂದಾ ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಪರಿಕರಗಳಾದ ಈ ವಸ್ತುಗಳು ಅನ್ಯೋನ್ಯ ದಾಂಪತ್ಯದ ಶಿಖರವೇರುವ ಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಿರುವುದು ಭ್ರಮಾಲೋಕವನ್ನು ತೊರೆದು ವಾಸ್ತವ ನೆಲೆಯ ದಾಂಪತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡಿರುವ ರೀತಿ ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ವಿಶೇಷ. ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಕವಿತೆಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸಿವೆ. ಹಾಗಂತ ಇಲ್ಲಿನ ತೊಡಕುಗಳಿಗೆ ಕುರುಡಾಗಿಲ್ಲ:

'ಹೊಸಮನೆಯ ಟೆರೇಸಿನ ಮೇಲೆ

ಅವಳು ಚಂದಿರನ ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ

ಮನಸ್ಸೊಡ್ಡಿ ಕೂತಿದ್ದಾಗ

ಆತ ಬಂದು

ತನ್ನ ತಿಂಗಳ ಸುಡುಸುಡು ಸಂಬಳದ

ಜಮಾ-ಖರ್ಚು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ.

(ಜಮಾ – ಖರ್ಚು)

ಜೀವನದ ಸಂಸಾರದ ಸಾಗುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಣವು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮೌನದಿಂದ ಇರುವ, ಚುರುಕು ಇಲ್ಲದ, ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವನ್ನೂ ತಿಳಿಯದ ಹೆಣ್ಣು ನಿರುತ್ತರಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಗಳಿಗೆ 'ಭೂರಮೆಯ ತಟ್ಟೆ' ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ 'ನನ್ನ ನೆಲೆಯೇಕೆ ಖಾಯಂ ಅಡಿಗೆ ಖೋಲಿ' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿದೆ. ಅಡಿಗೆಖೋಲಿಯ ಸೀಮೋಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಇಡೀ ವರಾಂಡವೇ ಅಡಿಗೆ ಖೋಲಿಯಾಗಿದೆ. ಜಗವೇ ಹಂಡೆಯಾಗಿದೆ. ಭೌತಿಕವಾಗಿಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿಯೂ ಅಡಿಗೆಮನೆಯ ಸೀಮೋಲ್ಲಂಘನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಈ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಬಗೆಗೆ ಕವಿತೆ ಎಚ್ಚರಿಸಿದೆ. ಇದು ಕವಿತೆಯ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಮೊದಲನೆ ಭಾಗ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೋಳುಮಾಡುವ 'ಈಳಿಗೆ' ಕುರಿತಿದೆ. ಈಳಿಗೆಯು ಮುಂದೆ ಕಣ್ಣಿಗೂ ನಾಲಿಗೆಗೂ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಇವು ಕೂಡ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಯ್ದು, ಸೀಳಿ ನೋಡಲು ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಸ್ತು ಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದ ಈಳಿಗೆ ಬರುಬರುತ್ತ ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಆಗಿಬಿಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕವಿತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈಳಿಗೆಯ ಪ್ರತಿಮೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗುವ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆದುನಿಂತಿದೆ. ಇನ್ನಿತರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲೂ ಈಳಿಗೆ, ಲಟ್ಟಣಿಗೆಯಂಥವು ಎತ್ತೆತ್ತಲೋ ಆಡಿ ಇನ್ನೇನೋ ಅವಘಡಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಒಂದು ನಿಯತಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕ್ರಿಯೆ ದಾರಿತಪ್ಪಿ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದೆ.

ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಶಾಶ್ವತವೆಂದು ಕವಿತೆಗಳು ಭಾವಿಸಿಲ್ಲ. ಬಿರುಕುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶಗಳೂ ಇವೆಯೆಂದು ನಂಬಿವೆ. 'ಮಿಡಿವ ಕಾಯ' ಕವಿತೆಯು ಹಸಿರು ಹಾಗಲದೊಳಗಿನ ಬಿಳಿ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಹುಳುಬಿದ್ದಿದೆ. ಹಾಗಲನ್ನು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಹುರಿದು, ಏನನ್ನೂ ಬೆರೆಸಿ, ಬೇಯಿಸಿ ಹುಳುವಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸುವ ಪಾಕದ ಕ್ರಮವೊಂದು ಇಲ್ಲಿದೆ.

“ಮರಳಿ ಕರೆ ತರಲು ಹೋದ

ಅಪ್ಪ ಲಾಟೀನಿನ ಬೆಳಕಲ್ಲಿ

ದಾಪುಗಾಲಿಟ್ಟು ಹಿಂತಿರುಗುವಾಗ

ಅಮ್ಮ ಇದೇ ಸೆರಗಿನಿಂದ

ಕಾಡುವ ಚಳಿಗೆ ಕಿವಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು”

ಅಮ್ಮ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಇಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸತಿ ಪತಿಗಳ ನಡುವೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಸಂಶಯದ ಭೂತವು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆವರಿಸಿ, ಬದುಕನ್ನು ವಿನಾಶದ ಅಂಚಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ಜೀವನವೇ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಂತೆ

ಪರಿಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಪ್ಪನ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಅಮ್ಮ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ಕರೆತರಲು ಅಪ್ಪನೇ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಕೋಪ, ಮುನಿಸಿಗೆ ಕಾರಣವೇನು? ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವ ಕಂಡುಕೊಂಡು ತಪ್ಪಿಗೆ ಕ್ಷಮೆಯಾಚಿಸಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯ ಚಿತ್ತಾರವ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಮರಳುವ ಅಪ್ಪನ ಜೊತೆ ಅಮ್ಮ ಮನೆಕಡೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವ ಸನ್ನಿವೇಶವಿದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಯು ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿದೆ. ಏನೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಬದುಕು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂಭಾಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದಲ್ಲ? ಅಥವಾ ನಾವೇ ಬದುಕನ್ನು ಸಂಭಾಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇವಲ್ಲ? ಬದುಕಿನ ಈ ಗುಟ್ಟು ಏನದು?– ಇದು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿನ ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ಕುತೂಹಲದ ಸಂಗತಿ. ಬದುಕನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೋ, ಟೀಕಿಸಬೇಕೋ ಎಂಬುದು ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬುದೇ ಈ ಕವಿತೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ತುಡಿತ.

“ಮೈ ತಟ್ಟಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದ ಕ್ಷಣ

ಹೆಡೆ ಬಿಚ್ಚಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು

ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ

ಸುಮ್ಮನೆ ಬುಸುಗುಡಬೇಕು

ಆಡಿಸಬೇಕು ತಲೆ ಸುಖಾಸುಮ್ಮನೆ”

(ಹಾವೊಳು ಹೂವು)

ಹಾವಾಡಿಗನ ಪುಂಗಿಯ ನಾದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೆಡೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಬುಸುಗುಟ್ಟುವ ಹಾವಿನಂತೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಬುಸು ಗುಡುತ್ತಾ ತಲೆಯಾಡಿಸುವಂತೆ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮಾತಿಗೆ ಶರಣಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಆಂತರ್ಯವನ್ನು ಬಯಲುಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಆತನ ಮಾತಿಗೆ ತಲೆದೂಗುತ್ತಾ, ಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೆ ಪುಳಕಿತಳಾಗಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬದುಕಬೇಕೆಂಬುದು ಗಂಡು ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಲೋಕರೂಢಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಹೂವಿನಂತೆ ಅರಳುತ್ತಾ ಸದಾ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಗುತ್ತಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕವಿತೆ ಹಿಡಿದಿಡುವ ಮೂಲಕ ದಾಂಪತ್ಯ ಕಲಹ ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಹನೆಯೆಂಬುದು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಕವಿತೆ ತಿಳಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಲಹಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದರೂ ಅತಿರೇಕತೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಕವಯತ್ರಿ ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ತತ್ವಿಗಳು ಮರಿಗಳಾಗುವ ಗುಟ್ಟು ಕೂಡ ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಸಂಗತಿಯೇ. ಈ ಪೊರೆ ಕಳಚುವ ಹಿಂದಿನ ವೃತನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ತಕ್ಕ ಸಮಯ ಕುರಿತು ಕವಿತೆಗೆ ಪ್ರಚ್ಛೆಯಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವಸರದ ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಂದ ಕವಿತೆಗಳು ಪಾರಾಗಿವೆ. ಎದುರಿನವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು

ಎಸೆಯುವ, ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಧಾಟಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟವೆ ಎಂಬ 'ವಿಕ್ರಮ ವಿಸಾಜಿ'ಯವರ ಮಾತಿಗೆ ಈ ಕವಿತೆಯು ಪುಷ್ಟಿನೀಡುತ್ತವೆ.

“ಇದು ಮುಗಿಯದ ಪಯಣ

ನಾನು ನೀನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ

ಬೇರೆ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಲ್ಲ”

(ದಡವಿಲ್ಲದ ಕಡಲು)

ಕವಯತ್ರಿಯು ಸಂಸಾರದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಪದಗಳ ಮೂಲಕ ಬಿಡಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸಾರದ ಆಶೋತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಸತಿ-ಪತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಬಾಂಧವ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಸಂಸಾರದ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಹೊಂದಿಕೆಯ ಬಾಳ್ವೆಯು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅನುರಾಗದ ಚಿಲುಮೆ ಚಿಮ್ಮಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. 'ದಡವೇ ಇಲ್ಲದ ಕಡಲು ನಾವು' ಈ ಸಾಲು ಸುಖ-ದುಃಖಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಪಥದಲ್ಲಿ ಬರುವ, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಕುರುಹಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಮನೋಭಾವಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾ, ಸುಖ ಬಂದಾಗ ಹಿಗ್ಗದೆ, ದುಃಖ ಬಂದಾಗ ಕುಗ್ಗದೇ. ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸೋಣ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಕಡಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲವೋ, ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದಷ್ಟು ವಿಶಾಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯೋ. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಪ್ರೀತಿಗೆ, ಮಧುರ ಬಾಂಧವ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಸರಿಸಾಟಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯ ಮನದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಬರವಣಿಗೆ ಮೂಲಕ ಒಡಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಟುಂಬದ ಎಡರು-ತೊಡರುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನೂ, ತನ್ನ ಮನೆಯ ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ಗಮನಿಸುತ್ತಾ, ಜೀವನದ ಹಲವು ಬಗೆಯ ತಿರುವುಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಅಳುಕುತ್ತಲೇ ಗಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಇಲ್ಲಿನ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾಳೆ. ಬದುಕೆಂದರೆ ಕಲಿಯುವುದು, ರೆಕ್ಕೆ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡ ಪತಂಗದಂತೆ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು. ನೀರು ತುಂಬಿದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವೆಯಂತೆ ದಡ ಸೇರುವುದು. ಬದುಕೆಂದರೆ ವಿಶ್ವಾಸ, ಸಂಯಮ ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಈ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿದೆ. ಗಾಡಿಯು ಚಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಹೇಗೆ ಎರಡು ಗಾಲಿಗಳು ಏಕಮುಖವಾಗಿ ಸಾಗಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾವು ತಲುಪುವ ಸ್ಥಳ ಸೇರುತ್ತೇವೆಯೋ. ಹಾಗೆಯೇ ಸತಿ-ಪತಿಗಳಿಬ್ಬರ ಸಮನ್ವಯ ದೈಹಿಕ-ಮಾನಸಿಕ ಮನಸ್ಥಿತಿಯು ಏಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಂಸಾರದ ಗಾಡಿ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತ ಬಾಳ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯ ನಂದಾದೀಪವ ಬೆಳಗಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. “ಸತಿಪತಿಗಳೊಂದಾದ ಭಕ್ತಿ ಹಿತವಪ್ಪುದು ಶಿವಂಗಿ” ಎನ್ನುವ ಶರಣರ ನುಡಿಯಂತೆ 'ಸೀಳುದಾರಿ' ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಕಾಪಿಟ್ಟಿರುವ ದಾಂಪತ್ಯ ಚಿತ್ರಣವು ಸವಿಹೋಳಿಗೆಯ ಹೂರಣವೆನ್ನುವಂತೆ ಕವಯತ್ರಿ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥ:

1. ಸ್ತ್ರೀವಾದ: ಒಂದು ಅವಲೋಕನ – ಬಿ.ಎನ್. ಸುಮಿತ್ರಾಬಾಯಿ
2. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆ – ಡಾ. ಸುಕನ್ಯಾ ಎಸ್.ಒ
3. ಗಂಧ ತೀಡಿದ್ದಾಂಗ – ಡಾ. ವಿಜಯಕುಮಾರಿ ಕರಿಕಲ್
4. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು-ಕೇಶವಶರ್ಮ.ಕೆ
5. ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಅನ್ವಯಿಕತೆ- ಎಚ್.ಎಸ್.ಶೀಮತಿ
6. ಸ್ತ್ರೀ ವಿಮುಕ್ತಿ ಚಿಂತನೆ-ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ- ಡಾ.ಗೀತಾ ಶಣೈ